

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ**

Державний біотехнологічний університет

**Факультет менеджменту,
адміністрування та права**

Кафедра педагогіки та психології

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ПО ОРГАНІЗАЦІЇ ТА
ПЛАНУВАННЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
СТУДЕНТІВ
З ДИСЦИПЛІНИ «ПРОФЕСІЙНА ПЕДАГОГІКА»
ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ПЕРШОГО
(БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

спеціальність *015 «Професійна освіта»*
(015.37 Аграрне виробництво, переробка
сільськогосподарської продукції та харчові технології)
форми навчання *денна та заочна*

Харків, 2022

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ПО ОРГАНІЗАЦІЇ ТА
ПЛАНУВАННЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
СТУДЕНТІВ
З ДИСЦИПЛІНИ «ПРОФЕСІЙНА
ПЕДАГОГІКА»
ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ПЕРШОГО
(БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

спеціальність *015 «Професійна освіта»*
(015.37 Аграрне виробництво, переробка
сільськогосподарської продукції та харчові технології)
форми навчання *денна та заочна*

**Затверджено
рішенням Науково-методичної
ради факультету
МАП ДБТУ
Протокол № 2
від 23.02.2022р**

Харків 2022

УДК 159:9

Професійна педагогіка: методичні вказівки по організації та плануванню самостійної роботи студентів для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 015 «Професійна освіта» (015.37 Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології), денної та заочної форми навчання; упоряд. Є.Л. Скворчевська – Харків: ДБТУ, 2022. – 27 с.

В методичних вказівках міститься план виконання самостійних завдань, питання до перевірки та список літератури.

Відповідальний за випуск: к.псих.н., доцент Скворчевська Є.Л.

Схвалено і рекомендовано до друку науково-методичною радою факультету менеджменту, адміністрування та права ДБТУ (протокол №2 від 23.02.2022)

© Є.Л. Скворчевська Є.Л.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ПО ОРГАНІЗАЦІЇ ТА
ПЛАНУВАННЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
СТУДЕНТІВ
З ДИСЦИПЛІНИ «ПРОФЕСІЙНА
ПЕДАГОГІКА»
ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ПЕРШОГО
(БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
спеціальності 015 «Професійна освіта» (015.37 Аграрне
виробництво, переробка сільськогосподарської продукції
та харчові технології),
денної та заочної форми навчання.
Упорядник**

Скворчевська Є.Л.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	6
Питання для самостійної роботи студентів...	12
Рекомендації по написанню рефератів.....	13
Теми рефератів.....	16
Запитання до іспиту.....	17
Список рекомендованої літератури.....	21

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Введення модульної системи організації навчального процесу приводить до скорочення аудиторного навантаження студентів і зростання обсягу самостійної роботи, що збільшує значимість поточного контролю знань студентів, у тому числі з використанням письмових робіт, есе, рефератів, тестів тощо.

У зв'язку з цим одне з основних завдань навчального процесу сьогодення — навчити студентів працювати самостійно. Виконання самостійних завдань допомагає студентам поетапно включитися в навчальну, а згодом у наукову роботу, що сприяє формуванню творчих здібностей і творчого ставлення до своєї професії. Навчити учитися — це значить розвинути здатності і потреби до самостійної творчості, повсякденної і планомірної роботи над підручниками, навчальними посібниками,

періодичною літературою, активної участі в науковій праці.

Самостійна робота студентів традиційно поділяється на аудиторну самостійну роботу, що забезпечує підготовку до поточних аудиторних занять, і позааудиторну (кваліфікаційну) роботу, яка передбачає практичне застосування отриманих знань, вмінь, навичок.

Всі види самостійних робіт, починаючи з найпростіших, таких як контрольна робота, доповідь, реферат, і закінчуючи складнішими — курсова, дипломна робота, наукова стаття; магістерська робота є однією з форм звітності і контролю знань студентів. Це творче осмислення відповідної наукової думки, літератури, засіб вивчення навчальних дисциплін, підвищення теоретичного і методичного рівня професійних знань.

Самостійна робота студентів — спланована, пізнавальна, організаційно і методично спрямована особиста діяльність без безпосередньої допомоги викладача. Самостійна навчальна діяльність студентів повинна містити певні елементи на занятті і продовжуватися після цього.

Неабияке значення в самостійній навчальній діяльності студентів відіграє вільний вибір теми, форми і часу виконання роботи. Тому в системі самостійного навчання важливе місце належить творчим завданням: доповіді, огляди тощо. Ці завдання охоплюють широкий діапазон матеріалів від огляду літератури, до наукових розробок з досліджуваної теми.

У педагогічній практиці використовуються різноманітні прийоми організації самостійної діяльності студентів:

1. організація роботи з навчальними матеріалами;

2. збирання (накопичення) матеріалу з досліджуваної теми;
3. організація студентів на підготовку і написання реферату з дисципліни;
4. спрямування роботи студентів із конспектом-схемою, розробленим викладачем;
5. аналіз порівняльного і досліджуваного матеріалів;
6. організація виконання індивідуальних завдань;
7. розв'язування завдань за темами;
8. організація і проведення виступів студентів з рефератом на лекції або семінарі.

Лише така праця привчає студентів до постійної і активної розумової діяльності як в аудиторії, так і поза нею.

Основні організаційні напрями виконання самостійної роботи студентів доцільно розділити на етапи:

1. планування викладачем кількості годин самостійного вивчення з відповідних тем, розроблення змісту і характеру самостійних завдань, дотримуючись таких вимог:
2. виконувана самостійна робота повинна спрямовуватися на досягнення основних навчально-виховних завдань;
3. самостійне навчання має бути систематичним і систематизованим у контексті навчальних занять;
4. самостійне навчання повинно бути доступним і можливим.

На лекціях, семінарських, практичних заняттях й індивідуальних консультаціях формулюються завдання для самостійного опрацювання, проводиться інструктаж щодо їх виконання.

Контроль та корекція результатів самостійного вивчення матеріалу здійснюються при виконанні тестових завдань, потім на

семінарських заняттях, під час складання іспитів.

Методичні рекомендації призначені для організації самостійної роботи студентів денної форми навчання для спеціальності 015 «Професійна освіта» (015.37 Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології) з дисципліни «Професійна педагогіка».

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна ф. н.
1.	Розробити практичне заняття	10
2.	Розробити завдання для самостійного заняття	10
3.	Розробити лекційне заняття	10
4.	Проаналізувати ситуації конфліктної взаємодії у педагогічній діяльності	10
5.	Розробити педагогічні ситуації щодо конфліктів педагога та школяра	10
6.	Проаналізувати професійно-важливі якості педагога та написати есе на тему: «Педагогічні здібності та професійна діяльність педагога».	10
7.	Проаналізувати особливості педагогічної культури педагога.	10
8.	Скласти професіограму та психограму педагога.	10

9.	Дослідити кваліфікаційні вимоги до професії викладач.	10
10.	На основі кваліфікаційної характеристики педагога скласти таблицю з правами та обов'язками педагога.	10
Усього		100

РЕКОМЕНДАЦІЇ ПО НАПИСАННЮ РЕФЕРАТІВ

Реферат – це стислий письмовий виклад наукової інформації по конкретній темі – виклад, в якому виражається і відношення до цієї інформації, її оцінка. Реферат є оглядовим (за декількома джерелами - книгами, главами, статтями). Реферат, як правило, викладається своїми словами. Точні визначення і цитати вводяться лише особливо значущі і ті, проти змісту яких референт (укладач реферату) заперечує. План реферату визначається дослідником. Але в реферативній роботі бажано мати наступні компоненти (частини):

1. короткі відомості про автора реферованого матеріалу (якщо це диктується темою реферату);
2. стислий, але досить повний і точний виклад суті науковій інформації по темі (головна частина реферату);

3. зауваження, узагальнення, виводи референта про викладену інформацію, її значення.

Написаний реферат стає основою для усного повідомлення.

Після того, як студент вивчив наукову літературу по темі, систематизував отриману інформацію, слід приступити до роботи над рефератом. Композиційна структура реферату включає наступні основні елементи:

1. титульний аркуш,
2. зміст,
3. вступ,
4. основну частину,
5. висновок,
6. бібліографічний список використаної літератури.

Титульний аркуш є першою сторінкою реферату і заповнюється строго за зразком.

Після титульного аркуша поміщається зміст, в якому приводяться усі заголовки реферату і вказуються сторінки, з яких вони починаються.

Далі слідує вступ, в якому обґрунтовується актуальність вибраної теми, приводиться короткий огляд літератури, викладається мета роботи і зміст поставлених завдань, формулюються об'єкт і предмет дослідження.

У основній частині реферату розкривається ця тема.

Реферат закінчується завершальною частиною, яка так і називається «Висновок», що становить підсумкові результати.

Після висновку прийнято поміщати бібліографічний список використаної літератури. Цей список складає одну з істотних частин реферату і відбиває самостійну творчу роботу студента. Кожне включене в такий список джерело повинне мати віддзеркалення в тексті реферату. Якщо її автор робить посилання на які-небудь запозичені факти або цитує роботи інших авторів, то він повинен обов'язково вказати в підрядковому посиланні, звідки узяті приведені матеріали. Не слід включати в бібліографічний список ті роботи, на які немає посилань в тексті реферату і які фактично не були використані. Не рекомендується включати в цей список енциклопедії, довідники, газети.

Структура реферату: титульна сторінка, зміст, вступ (1 сторінка), основна частина (8 сторінок), висновки (1 сторінка), список використаних джерел 5-10 джерел (не пізніше 2010 року).

ТЕМИ ДЛЯ РЕФЕРАТІВ

1. Зовнішні складові іміджу вчителя
2. Невербальні засоби впливу вчителя
3. Педагогічна майстерність вчителя
4. Основні тенденції розвитку сучасної педагогічної науки
5. Методологія і методи педагогічних досліджень
6. Західноєвропейська педагогічна наука в період доби Просвітництва
7. Педагогічні погляди К.Д. Ушинського
8. Спеціаліст-менеджер як суб'єкт педагогічної діяльності
9. Сучасна народна освіта в Україні
10. Європейський вибір розвитку вищої освіти в Україні
11. Проблеми цілісного педагогічного процесу
12. Сучасні методологічні закономірності дидактики
13. Основні методологічні категорії дидактики
14. Україна і Болонський процес
15. Основні зарубіжні дидактичні концепції
Організаційна технологія навчання у вузах країн Західної Європи
16. Дидактичні основи сучасної вищої освіти у США

17. Структура вузівського навчального процесу
18. Лекція — основна форма організації навчання у ВЗО
19. Семінар у системі вузівських форм навчання
20. Методи організації контролю знань і особливості їх застосування

ЗАПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Дайте визначення поняття «професійна педагогіка». Назвіть предмет, об'єкт та завдання професійної педагогіки.
2. Охарактеризуйте основні категорії професійної педагогіки.
3. Опишіть роль особистісних якостей учителя в педагогічній діяльності.
4. Дайте визначення поняття «педагогічна система». Охарактеризуйте умови створення і функціонування педагогічних систем.
5. Дайте визначення поняття «функції управління». Охарактеризуйте функції управління.
6. Охарактеризуйте системи професійного навчання їх переваги та недоліки.
7. Охарактеризуйте предметну систему професійного навчання її переваги та недоліки.

8. Охарактеризуйте операційну систему професійного навчання її переваги та недоліки.
9. Охарактеризуйте операційно-предметну систему професійного навчання її переваги та недоліки.
10. Охарактеризуйте операційно-поточну систему професійного навчання її переваги та недоліки.
11. Охарактеризуйте операційно-комплексну систему професійного навчання її переваги та недоліки.
12. Охарактеризуйте моторно-тренувальну систему професійного навчання її переваги та недоліки.
13. Охарактеризуйте проблемно-аналітичну систему професійного навчання її переваги та недоліки.
14. Охарактеризуйте специфіку підготовки трудових ресурсів держави як соціальну і наукову проблему
15. Дайте загальну характеристику системи професійної освіти України
16. Опишіть освітні рівні освіти в Україні.
17. Опишіть освітньо-кваліфікаційні рівні освіти в Україні.
18. Опишіть етапи формування систем професійно-трудової діяльності.

- 19.Опишіть чотири рівні акредитації вищих закладів освіти.
- 20.Опишіть професійне становлення особистості фахівця і його етапи згідно Е.Ф. Зеєру.
- 21.Дайте визначення поняття «професіограма». Які розділи містить професіограма?
- 22.Охарактеризуйте професіограму педагога.
- 23.Опишіть авторську систему діяльності.
- 24.Опишіть основні закономірності формування продуктивних інтегративних АСД викладачів (за Н. В. Кузьміною).

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Аболіна Т. Моральнісна культура як феномен людського життя / Тетяна Аболіна // Науковий вісник Волинського державного університету. – 1998. – № 10. – С. 145-149
2. Алексеева И. Ю. Диагностика профессионально важных качеств / И. Ю. Алексеева, А. В. Батаршев, Е. В. Майорова. – СПб. : Питер, 2007. – 192 с.
3. Алексеенко Б. Н. Введение в основы научных исследований : учеб. пособие / Б. Н. Алексеенко – Хмельницкий : Изд-во ИПВУ, 1993. – 100 с.
4. Андрущенко В. П. Основи сучасної філософії освіти : навчальний посібник / В. П. Андрущенко, Д. І. Дзвінчук. – Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу. – Київ – Івано-Франківськ : Місто НВ, 2009. – 456 с.
Андрющенко А. І., Рябець І. М. Соціальна відповідальність: теоретико-методолгічний аспект аналізу / А. І. Андрющенко, І. М.Рябець // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. – 2009. – Вип.– С. 133–136. [Електронний ресурс] /Режим доступу:

http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/4782/2/Andruwenko_Rjabec.pdf.

5. Антошків Ю. М. Вдосконалення професійно-прикладної фізичної підготовки курсантів вищих навчальних закладів МНС України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з фіз. виховання і спорту : спец. 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / Ю. М. Антошків. – Л., 2006. – 20 с.

6. Артюшина М. В. Методи і прийоми мотивування і стимулювання навчальної діяльності студентів / М. В. Артюшина // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2013. – № 69. – С. 25–32.

7. Архангельський Л. М. Социально-этические проблемы теории личности / Л. М. Архангельский. – М. : Мысль, 1974. – 211 с.

8. Афанасьєв А. О. Психологічні основи становлення військово-професійної відповідальності у курсантів НАПВУ : автореф. дис. на здобуття наук. ступня канд. психол. наук : спец. 20.02.02 «Військова педагогіка та психологія»/ Афанасьєв А. О. – Хмельницький, 2000. – 21 с.

9. Бабанский Ю. К. Оптимизация процесса обучения. Общедидактический аспект / Ю. К. Бабанский. – М. : Педагогика, 1997. – 254 с.

10. Байденко В. И. Выявление состава компетенций выпускников как необходимый этап проектирования ГОС ВПО нового поколения: Методическое пособие / В. И. Байденко. – М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2006. – 72 с.

11. Балл Г. О. Феномен вибору в контексті соціальної поведінки / Г. О. Балл // Соц. психологія. – 2005. – № 1. – С. 3–13.

12. Барановская Л. А. Формирование ответственности у студентов в процессе учебной деятельности : дис. ... канд. пед. наук. : 13.00.08 / Барановская Лариса Альбертовна. – Красноярск, 1996. – 151 с.

13. Бегидова С. Н. Акмеологические детерминанты профессионального становления личности / С. Н. Бегидова // Вестник Адыгейского государственного университета. Серия 3: Педагогика и психология – Майкоп, 2012. – Вып. 1(98) [Электронный ресурс] / С. Л. Бегидова. – Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/akmeologicheskie-determinanty-professionalnogo-stanovleniya-lichnosti>.

14. Безрукова В. С. Педагогика. Проективная педагогика: [учеб. пособие для студ. пед. вузов] / В. С. Безрукова. – Екатеринбург: Деловая книга, 1996. – 344 с.

15. Бех І. Д. Виховання особистості: підручник / І. Д. Бех. – К. : Либідь, 2008. – 848 с.
16. Бех І. Д. Від волі до особистості / І. Д. Бех. – К.: «Україна-Віта», – 1995. – 220 с.
17. Основы профессиональной педагогики: Профпедагогика / под ред. С.Я. Батышева и С.А. Шапоринского. 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Высшая школа, 1977. – 504 с.
18. Педагогічна книга майстра виробничого навчання: Навч.-метод. посібник / Н.Г. Ничкало, В.О. Зайчук, Н.М. Розенберг та ін. / За ред. Н.Г. Ничкало. – К.: Вища школа, 1992. – 334 с.
19. Профессиональная педагогика: Учебник для студентов, обучающихся по педагогическим специальностям и направлениям. – М.: Ассоциация "Профессиональное образование", 1997. – 512 с.
20. Ярмоленко П.А., Васильев И.Б., Бакатанова В.Б. Прогрессивные учебные заведения профессионального образования: проблемы, опыт, перспективы. – Харьков – Ростов-на-Дону, 1995. – 235 с.

Додаткова

1. Алексюк, А. М. Педагогіка вищої освіти України: Історія. Теорія / А.М. Алексюк. – К.: Либідь, 2016. – 150 с.
2. Артемова, Л. В. Педагогіка і методика вищої школи : навч. посіб. / Л. В. Артемова. – К. : Кондор, 2018. – 272 с.

3. Баранова, Н. П. Тренінги для вчителів з педагогічної майстерності / Н. П. Баранова. – Х. : Основа, 2010. – 159 с.
4. Болюбаш, Я. Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти: навч. посіб. для слухачів закл. підвищ. кваліфікації системи вищої освіти // Я. Я. Болюбаш. – К. : КОМПАС, 1997. – 64 с.
5. Бордовская, Н. В. Педагогика : учеб. для вузов / Н. В. Бордовская, А. А. Реан. – СПб. : Питер, 2000. – 304 с.
6. Борисова, Ю. Деякі аспекти впровадження кредитно-модульної системи організації навчання у закладах вищої освіти / Ю. Борисова, В. Васильєв // Питання впровадження кредитно-модульно-рейтингової системи у навчальний процес. – Т. 2. – К. : 2007. – С. 227–234.
7. Вітвицька, С. С. Основи педагогіки вищої школи : підр. за модульно-рейтинговою системою навч. / С. С. Вітвицька. – 2-ге вид. – К. : Центр навчальної літератури, 2011. – 384 с.
8. Волкова, Н. П. Педагогіка вищої школи : посіб. для студентів вищих на-вчальних закладів / Н. П. Волкова. – К. : Академія, 2001. – 576 с.
9. Кузьминський, А. І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / А. І. Кузь-минський. – К. : Знання, 2006. – 456 с.

10. Лекції з педагогіки вищої школи : навч. посіб. / за ред. В. І. Лозової. – 2-е вид., допов. і випр. – Х. : ОВС, 2010. – 480 с.
11. Навчальний процес у вищій педагогічній школі / За ред. О. Г. Мороза. – К.: НПУ, 2001. 6.Нововведення в методиці та технології планування роботи в навчальному закладі / Укл. М. Барна. – Львів, 2020. – 200 с.
12. Нагаєв, В. М. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / В. М. Нагаєв. – К. : Центр навчальної літератури, 2017. – 232 с.
13. Ортинський, В. Л. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / В. Л. Ортинський. – К. : Центр навчальної літератури, 2019. – 472 с.
14. Педагогіка : учеб. / Л. П. Крившенко, М. Е. Вайндорф-Сысоева и др.; под ред. Л. П. Крившенко. – М. : ТК Велби; Проспект, 2014. – 307 с.
15. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / З. Н. Курланд, Р. І. Хмелюк, А. В. Семенова та ін.; за ред. З. Н. Курланд. – 3-тє вид., перероб. і допов. – К. : Знання, 2017. – 495 с.
16. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій : навч. посіб. / О. М. Пехота, В. Д. Будаєв, А. М. Старєва та ін. ; за ред. І. А. Зязюна, О. М. Пехоти. – К. : А.С.К., 2013. – 104 с.

17. Подласый, И. П. Педагогика : 100 вопросов – 100 ответов / И. П. Подласый – М. : ВЛАДОС – ПРЕСС, 2011. – 368 с.
18. Словник навчально-педагогічних понять і термінів : метод. посіб. / уклад. : Л. П. Вовк, Г. Д. Панченко, О. С. Падалка та ін. – К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2011. – 135 с.
19. Фіцула, М. М. Педагогіка : навч. посіб. для студентів вищих педагогічних закладів освіти / М. М. Фіцула. – К. : Академія, 2012. – 528 с.
20. Хрестоматія з педагогіки вищої школи : навч. посіб. / уклад. : В. І. Лозова, А. В. Троцько, О. М. Іонова, С. Т. Золотухіна ; за заг. ред. В. І. Лозової. – Х. : Апостроф, 2011. – 408 с.
21. Хуторской, А. В. Современная дидактика : учеб. для вузов. / А. В. Хуторской. – СПб. : Питер, 2001. – 544 с.
19. Шевченко, О. А. Тренінги професійного становлення молодих педагогів / О. А. Шевченко, І. А. Хозраткулова. – Х. : Основа, 2010. – 112 с.

Інформаційні ресурси

1. Все для учителя - все бесплатно [Електронний ресурс]. - Режим доступу :<http://www.uroki.net>.
2. Журнальный зал в РЖ : «Русский журнал» [Електронний ресурс]. - Режим доступу :<http://magazines.russ.ru>.

3. Мешко Г. М. Вступ до педагогічної професії («Академвидав») / Г. М. Мешко [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://academia-ps.com.ua/product/216>.
4. Освітній портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.osvita.org.ua>
5. Офіційний сайт МОН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.education.gov.ua>
6. Современная школа и педагогика за рубежом [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.profile-edu.ru>
7. Современные педагогические технологии [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.ipkpro.aanet.ru/ipk_tehn.html
8. Педагогические технологии и инновации [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.psylist.net/pedagogika/inovacii.htm>